

Bestuursverslag Stichting Kasteelruïne Bleijenbeek (SKRB) over 2014 en 2015

Dit waren de twee jaren van grote bouw- en herstelactiviteiten in en om de ruïne. Op 20 mei 2016 zou de geconsolideerde ruïne worden opgeleverd, dus moesten alle hens aan dek.

Hadden we in 2012 de toren gered, in 2013 waren de prioriteiten het opschonen van het terrein, het verwijderen van de puinhopen binnen de ruïne (Rood) (alleen al in de Ridderzaal lag 2 1/2 meter puin van de instortende verdiepingen tijdens de brand). Zowel op het terrein (GROEN) als in de ruïne (ROOD) moesten alles tevoren worden onderzocht op 'bommen en granaten' door OCE-deskundige bedrijven als ECG en AVG. De slotgracht om het ROOD kwam tevoorschijn (deze was al gedempt in 1850), maar het talud lag er nog.

Voorts gingen veel activiteiten zitten in het aanvragen van subsidie bij de provincie, en het zoeken van geld uit particuliere fondsen om deze cofinanciering subsidies te 'matchen'.

2014 en 2015 konden op grond daarvan de grote consolidatie- en opknapjaren worden. Wat ROOD betreft: begonnen werd met de voorgevel, inclusief de – pas na de oorlog! – geschonden natuurstenen poort. De restanten van de voorgevel waren overgroeid met planten en jonge bomen, wier wortels zaten tot in het metselwerk. Dat gold ook voor de binnenmuur die de voormalige cour begrensd. Tussen de voorgevel en deze binnenmuur bestond geen verbindingsmuur meer, zodat zij beide wankel stonden. De beide muren zijn opgemetseld, natuursteen ingebracht en twee tussenmuurtjes aangebracht tot versteviging. Daarmee was tevens de Entree, met uitzicht op de trap onderaan de toren, naar de Ridderzaal, een feit geworden. Links daarachter ligt de vloer van de keuken, waarboven de Paradijszaal had gezeten. Beide geheel verwoest, behalve een stuk van de muur westzijde. Rechts daarachter de ingang tot de kelders, die grotendeels ongeschonden zijn gebleven in 1945.

Eenmaal aan het herstel van het metselwerk begonnen hielden we niet meer op. De metselaars van de fa Eijssen in Geysteren, die ook de kasteelruïne daar hebben behandeld, bleven heel 2014 en een deel van 2015 aan de slag om de nog overeind staande muren te verstevigen en af te dekken met kalkmortel.

Inmiddels was aan de orde hoe de noordzijde, met vooral de muren van de Ridderzalen de kleinere kamer daarnaast, een stevige structuur zouden kunnen krijgen, bestand tegen verdere verbrokkeling, inregenen, bevriezing etc.

Om een voor de instandhouding na de consolidatie belangrijke keuze te kunnen maken hebben we in samenwerking met Klement² en Stichting In Arcadië een herbestemmingsonderzoek gedaan. Bij aanvang is een waardestellend historisch onderzoek gedaan, is de historische buitenplaats integraal benaderd als middelpunt van het landgoed en als landmark in NP De Maasduinen, en is aan de hand van een workshop met diverse stakeholders een marktverkenning van de exploitatiemogelijkheden uitgevoerd.

Na een zorgvuldige afweging en rekening houdend met de uitkomsten van het herbestemmingsonderzoek is besloten om een inbouwconstructie van cortenstaal er in te plaatsen, die rust op zelfstandige stalen pilaren (dus niet op de oude muren). Deze ibc zou een vrijstaand plafond leggen in de Ridderzaal en in het aangrenzende vertrek. Via dit vertrek zouden er voorts trappen naar boven gaan, zodat ook de tweede verdieping bereikbaar wordt. En een trap naar beneden aan de oostzijde, waar oorspronkelijk ook een buitentrap is geweest.

Dit kostbare inzetstuk is inderdaad in de loop van 2015 gerealiseerd. Het heeft, naast de consolidatiefunctie ook de toegankelijkheid van het ROOD voor bezoekers optimaal gemaakt. Deze constructie dient de consolidatie van de ruïne als afdekking van de gewelfde kelders tegen regenwater en verankert de losstaande muren van de ruïne. Tevens draagt het stalen balkenplafond en een extra verdiepingsvloer bij aan de beleving van bezoekers.

Cortenstaal is reeds roestkleurig, hoeft niet geschilderd en verwijst naar het verval van de overige materialen in de ruïne. In onze ogen is het dus ideaal materiaal voor gebruik in een ruïne.

In het GROEN werden vooral in 2015 plannen uitgevoerd op voorstel van het planbureau voor groen erfgoed "Stichting In Arcadie" te Amersfoort, die veel ervaring heeft met historische buitenplaatsen. De oorspronkelijke paden werden hersteld en verhard (rolstoeltoegankelijk), de bomen langs de voormalige binnengracht en bestaande buitengracht opgesnoeid, en herplanting voorbereid. Gras gezaaid in de tussenliggende stukken, ook in de voormalige slotgracht, de toegangsweg over de cour bestaande uit maaskeien werd hersteld. De zichtassen en lanen zijn gesnoeid met hulp van IKL, golfbaan landgoed Bleijenbeek, en mede gesteund door particuliere bijdragen. Een totale metamorfose, sinds 1945 was er immers niets meer aan gedaan. Op de contouren van het voormalige bouwhuis, hoefijzervormig met de open kant liggend tegenover de ruïne, maar totaal verwoest en onzichtbaar, is een wal opgeworpen om die voormalige gebouwen aan te duiden en het besloten karakter van de binnenplaats te doen herleven. De wal sluit aan de binnenplaatskant af met schanskorven gevuld met puin uit de ruïne.

Tenslotte was er het probleem van de doorwatering van de buitengracht, het BLAUW. Van oudsher stroomde aan de oostzijde het water van de Eckeltse of Bleijenbeek binnen, en stroomde aan de oostzijde weer naar buiten. Sinds een tiental jaren had echter een bever stroomafwaarts een dam gebouwd, waardoor er geen doorstroming meer was. Een kostbare voorziening was nodig om de stroom te herstellen, en de beverdam te ontzien. Deze is in 2015 in samenwerking met het Waterschap Peel en Niers tot stand gekomen. Tevens is een groot deel van de buitengracht, die ongeveer was dichtgeslibd en -gegroeid, uitgebaggerd.

In samenspraak met landgoedeigenaar a.s.r, de golfbaan als erfpachter en overige betrokken partijen is het initiatief genomen om een groot gedeelte van landgoed Bleijenbeek, waaronder onze historische buitenplaats, op te nemen in NP Maasduinen. Het past niet binnen een bestuurlijk jaarverslag om tot in bijzonderheden aan te geven wat er voor nodig is geweest om het bovenstaande tot stand te brengen. De provinciale overheid, de belangrijkste financieringsbron, heeft zeer geholpen in deze twee jaren. Zo ook op wezenlijke wijze particuliere fondsen. Uit het Financieel Jaarverslag over beide jaren blijkt dit nader. Overleg was nodig met gemeentelijke en rijksoverheden, en met het Nationaal Park de Maasduinen (Bleijenbeek is daarvan nu de noordelijkste toegangspoort). Onze partner in het project, de Stichting het Limburgs Landschap (SLL) te Arcen heeft ons op vele punten bijgestaan en geadviseerd. Eind 2015 heeft SLL de erfpacht van het terrein overgenomen van onze stichting, en is onze stichting sub-erfpachter geworden. Daaruit blijkt de nauwe samenwerking. Ook de blote eigenaar, a.s.r. is ons in vele opzichten een ruggensteun geweest.

Het bestuur van de SKRB heeft in 2014 wijziging ondergaan. Mevrouw Lia Roefs werd wethouder van de gemeente Bergen, en is – omdat dit ambt niet verenigbaar is met bestuurslid van SKRB - uit het bestuur getreden. Het bestuur is haar dankbaar voor haar inzet tussen 2009 en 2014.

Na haar uittreden bleef het bestuur bestaan uit mw Regina Eijkenboom uit Ospel (penningmeester), de heren Wout Hermans (projectleider) uit Broekhuizenvoorst, de heer Eduard baron de Loë uit Straelen (Dld) en Erik Jurgens (voorzitter) uit Amsterdam, bijgestaan door mw Ans van Druten, secretaris, uit Afferden L.. Het bestuur werd bijgestaan door het architectenbureau Hurenkamp uit Velp.

In 2015 zijn de belangrijkste onderdelen van de consolidatie van ruïne en terrein voltooid. In 2014 en 2015 is de geconsolideerde kasteelruïne en het omliggende terrein opgesteld voor het publiek. Voor 2016 is het belangrijkste het opzetten van het vrijwilligers werk om Bleijenbeek in stand te houden, het geven van rondleidingen en het organiseren van diverse evenementen en activiteiten. Hiermee hopen wij de broodnodige exploitatie-inkomsten verder op te schroeven, zodat deze kunnen bijdragen aan het in stand houden van de ruïne en de tuin.

Enige onderdelen van bouwkundige aard moeten nog plaatsvinden: zoals een stevige en mooie toegangspoort, het herstel van het theehuisje op de noordwestzijde, en daarnaast van de voormalige orangerie (het Treibhaus heette het vroeger).

EJ, sept. 2016